

10 Kr. pr. Td. Hartkorn og et tilsvarende Beløb for Købstædernes Vedkommende. Hartkornet er her kun anvendt som en Maalestok for, hvor stort et Beløb Skolefondene har Brug for, medens selve Midlerne udredes dels af Amtsrepartitionsfonden, dels af Købstædernes Kommunekasser. Fra Aaret 1925 bortfalder imidlertid, som nævnt, Ligningen af Skatter og Afgifter i Henhold til Hartkorn, og til den Tid maa der vel saa ogsaa for Amtsskolefondenes Vedkommende findes et andet Grundlag for Beregningen, men foreløbig er der intet i Vejen for, at man kan benytte dette Grundlag.

Jeg skal med disse faa Bemærkninger anbefale det foreliggende Lovforslag til hurtigt og velvillig Behandling.

Sundbo: Jeg skal ogsaa paa mit Partis Vegne anbefale dette Lovforslag; det er sikkert ikke for højt at sætte Bidraget op til 10 Kr.

Jeg vil imidlertid gerne gøre nogle Bemærkninger om hele denne Sag. Jeg tror, at man ikke saa meget skal fæste Opmærksomheden paa at sætte en Maksimumsgrænse for det Beløb, der kan anvendes, men hellere skal have Opmærksomheden henvendt paa de Opgaver, Skoleraadene skulde løse; dette er langt vigtigere, synes jeg. Der er ikke Fare for, at Skoleraadene skal bruge for mange Penge, snarere er der Fare for, at de vil bruge for faa, eller undertiden slet ingen, til de Opgaver, som Loven af 8. Marts 1856 paa lægger dem. Det er ganske morsomt at se, hvor langsomt det fra først af er gaaet med Bevillinger til denne Sag, og hvor hurtigt det i de senere Aar er gaaet. Efter Loven af 1856 maatte der højest anvendes 24 Skilling pr. Td. Hartkorn dertil, og ved Loven af 2. Juli 1870 blev det forhøjet til 36 Skilling pr. Td. Hartkorn, altsaa en Forhøjelse med 50 pCt. Senere har man stadig forhøjet det for de enkelte Amter. I 1916 var Maksimumsgrænsen meget forskellig i de forskellige Amter; den var 1 Kr. 50 Ø. pr. Td. Hartkorn paa Bornholm og i Assens og Maribo, 1 Kr. 75 Ø. i Sorø, 2 Kr. i Odense, Svendborg og Randers, 2 Kr. 25 Ø. i Præstø, 2 Kr. 50 Ø. i Roskilde, Frederiksborg, Holbæk, Aalborg, Thisted, Aarhus og Vejle, 3 Kr. i Skanderborg og Ringkøbing, 3 Kr. 50 Ø. i Hjørring, Ribe og Viborg Amter og 4 Kr. i Københavns Amt. Der er altsaa meget stor Forskel paa de forskellige Skoleraadskredse, fra 1 Kr. 50 Ø. op til 4 Kr. pr. Td. Hartkorn. Det tyder paa, at Opgaverne løses med for-

skellig Interesse i de forskellige Amter; der kan ikke være saa stor Forskel paa de økonomiske Forhold eller paa Trangen til at faa Hjælp til Skolevæsenet; den maa sikkert være nogenlunde lige stor rundt omkring i Landet, men det er Skoleraadenes manglende Interesse, der viser sig i mange Amter. Der er ikke Tale om, at der anvendes for mange Penge, men Spørgsmaalet er, om der ikke anvendes for faa. Der har været fremsat Krav om enten at faa et højere ensartet Maksimumsbeløb eller at blive stillet frit med Hensyn til, hvor meget Skoleraadene maa anvende. Det sidste synes jeg ubetinget er det bedste, jeg vil foretrække, at vi i Stedet for at sætte dette Maksimum af 10 Kr. giver Skoleraadene fuldstændig Frihed til at bevilge de Penge, som er nødvendige til Skolevæsenets Fremme i den paagældende Skoleraadskreds. Jeg kan ikke med Historien for Øje se, hvad der kunde være at risikere ved en fuldstændig fri Bevillingsret her; der maa være Selvstyre paa dette Omraade som paa andre Omraader. Vi kan ikke gennemtvinge Opgavernes Løsning ved at sætte et Maksimumsbeløb, men vi kan animere Skoleraadene til at fremme Opgavernes Løsning ved at give dem Bevillingsret ligesom andre offentlige parlamentariske Forsamlinger. Der kunde være adskillig mere Grund til at faa et Forslag frem om, hvilke Opgaver Skoleraadene skal løse. Loven af 1856 handler om Tilskud til mange forskellige Former for Undervisning og til Skolevæsenet. Loven siger, at Skoleraadene *kan* yde Tilskud til til en højere Undervisning, der kan ydes Bidrag saavel til Skoler som Understøttelse til begavede unge fattige Mennesker, der ikke kan forskaaffe sig en saadan Undervisning; der kan ydes Understøttelse til Seminarister; men det er vist saaledes i flere Amter, at der ikke ydes disse Understøttelser. Der ydes undertiden en lille Understøttelse til Skoler, men det er kun faa Amter, hvor der ydes Understøttelser til Elever, saaledes i Ribe Amt, men den er meget beskedent; for de fleste Elevers Vedkommende er den 50 Kr. aarlig, for nogle Elevers Vedkommende 75 eller 100, en ganske enkelt har faaet 125 Kr., og jeg tror, der er et Par Stykker, der har faaet 200 Kr., men ellers er det ganske smaa Understøttelser, der ydes. Det har sikkert været Lovens Mening, at der skulde ydes betydeligt større Understøttelser, saa det virkelig kunde blive muligt for smaastillede Hjem at lade deres Børn faa en saadan højere Undervisning. I Københavns Amt er man vistnok naaet videst.